

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 17

Рівне - 2023

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

ОСОБЛИВОСТІ САМОСТАВЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЇ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Гаврилук Олена, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Савуляк В.О., старший викладач, РДГУ

Однією з найважливіших детермінант розвитку людини є її ставлення до себе. Феномен самоставлення пов'язаний із становленням особистості. Завдяки самоставленню людина розуміє себе як самоусвідомлюваний суб'єкт. Ставлення людини до себе, її самоповага, віра у свої можливості є тим первинним благом, яке покладене в основу всіх людських прагнень та дій і яке необхідно враховувати у процесі побудови справедливого суспільства [2].

Проблему самоставлення у юнацькому віці досліджували такі вчені: Л. Адамова, Є. Євтушенко, О. Камінська, А. Мирошниченко, Т. Слабко, Н. Степанова, О. Чорнобровіна та інші. Самоставлення обумовлює межі соціальної поведінки, здійснює вплив на успішність будь-якої діяльності та особистісного самовираження людини, а також тісно пов'язане з комунікацією, яка є важливою складовою життя людини. Комунікація відбувається між людьми на різних рівнях – в особистих стосунках, в професійній сфері, у взаєминах навколишнім світом. У юнацькому віці, коли особистість перебуває на стадії стрімкого розвитку, комунікаційні навички мають особливе значення.

Самоставлення – це процес формування власної ідентичності та світогляду, уявлень про себе та світ; містить: пізнання самого себе, розуміння своїх цінностей, переконань, потреб та мотивів, а також вміння виражати свої думки і відчуття, що є важливим фактором ефективної комунікації у юнацькому віці [3].

Юнацький вік – період інтенсивного розвитку самоставлення, самосвідомості, світогляду особистості. Розвиток ставлення до себе є найбільш актуальним саме у цей віковий період, на формування якого значний вплив здійснюють як зовнішні так і внутрішні чинники. Особливості самоставлення у юнацькому віці включають: пошук своєї ідентичності – це процес, в результаті якого юнак або дівчина формує свій внутрішній світ, розуміє свої потреби та бажання, знаходить своє місце; усвідомлення своїх потреб і бажань – юні люди повинні розуміти, що вони хочуть виразити та чого вони хочуть досягти через свою комунікацію з іншими; розвиток навичок висловлення думок та почуттів – цього можна досягти шляхом ведення щоденника, публічних виступів, спілкування з друзями і членами родини; розуміння ефективних способів взаємодії з іншими – молоді люди повинні навчитися розпізнавати емоційний стан співрозмовника та знати, як

підтримати його в процесі спілкування; спроможність працювати в команді – важливо вміти співпрацювати з іншими, ділитися ідеями та знаходити компромісні рішення в складних ситуаціях; розвиток креативності – молоді люди повинні відкривати для себе нові речі, експериментувати та розвивати свої творчі здібності; самооцінка та віра в себе – юні люди повинні навчитися довіряти своїм здібностям та вмінням, що допоможе їм ефективно спілкуватися з іншими [1].

У юнацькому віці процес самоставлення стає особливо важливим, адже на цьому етапі формується світогляд, який буде впливати на усе подальше життя. Тому самоставлення повинно бути належним чином організованим та спрямовано на досягнення позитивних результатів.

Одним з головних аспектів самоставлення є встановлення мети та плану дій, оскільки мета допомагає зорієнтуватися у своїх діях та досягнути бажаного результату. Проте, в першу чергу, самоставлення допомагає уникнути негативних наслідків під час спілкування з оточенням. Юнак, який має свою думку і ставиться до неї відповідально, не залежить від думки інших і не піддається груповому впливу. Він може вільно висловлювати свої ідеї, не боячись бути не згодним з оточенням. Далі, самоставлення допомагає зміцнювати взаємини з іншими. Юнак, який знає свої цінності і має чітку позицію, приваблює до себе людей, які поділяють його погляди. Він стає лідером, який може об'єднати людей навколо себе. Також, самоставлення допомагає розвивати критичне мислення та аналітичні здібності. Юнак, який вміє самостійно досліджувати і знаходити відповіді на свої запитання, розвиває свої мисленнєві здібності та вміння аналізувати інформацію. Це допоможе йому ефективно спілкуватися і впливати на рішення інших. Нарешті, самоставлення сприяє розвитку самоповаги та самовизначення [3].

У своєму дослідженні ми з'ясували особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці. Можемо зробити наступні висновки: самоставлення є важливим фактором ефективності комунікації у юнацькому віці. Воно відіграє важливу роль у розвитку особистості і формуванні соціальної ідентичності. Молоді люди з високим рівнем самоставлення мають шанси на успіх у соціальній взаємодії, позитивні стосунки з оточенням, емоційну стійкість та здатність до розв'язання конфліктів. Також важливо враховувати, що розвиток самоставлення є динамічним процесом, який може бути підтриманий і підсилений під час юнацького періоду за допомогою відповідних програм та заходів. Особливо важливо надавати увагу підтримці самоставлення у тих, хто стикається зі складними життєвими обставинами або має психологічні проблеми, що можуть вплинути на їх здатність до ефективної комунікації.

Отже, стимулювання розвитку самоставлення у молоді може мати значущий вплив на їхні здібності до ефективної комунікації та соціальної адаптації. Відповідні програми та заходи мають бути спрямовані на підтримку самоставлення в молоді, щоб допомогти їм стати успішними у соціальній взаємодії та досягнути своїх особистісних цілей.

Список використаних джерел

1. Горбатих В. Самоставлення особистості як емоційний компонент самосвідомості. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 13. 48–53 с.
2. Кідалова К. С. Психологічні особливості самоставлення особистості: аналіз концепцій та підходів. *Український психологічний журнал*. 2018. № 2. 48–58 с.
3. Соколова І. М. Психологічні особливості самоставлення в студентів психологів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ

Ганцева Марія, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Камінська О.В., доктор психологічних наук, професор, РДГУ

Період навчання у вищому навчальному закладі та освоєння професії є важливим і складним для молодої людини. Адже, протягом цього періоду відбувається розвиток особистості, молода людина стає більш самостійною, їй необхідно здобувати знання і практичні навички обраного фаху та навчитися вирішувати складні завдання. Проте через певні негативні події у власному житті, хвилювання за рідних, труднощі пов'язані з навчанням, конфлікти з оточенням, соціально-економічною нестабільністю в державі, відчуття невизначеності перед майбутнім тощо, на цьому віковому етапі можуть виникати тривожні настрої, які з стану реактивності легко можуть перейти в хронічний стан та набути статус особистісної якості. Оскільки базовим компонентом тривожності у розвитку особистості виступає почуття занепокоєння, доцільно виділити його основні ознаки, а саме невпевненість у спілкуванні, настороженість, збентеження, невиразність і суперечливість мови, переляк у погляді, блідість лица, метушливість, напруженість, скутість рухів або, навпаки – надмірна жестикуляція [2].

Високотривожні молоді люди характеризуються, переважно, нестійкою самооцінкою та невпевненістю в собі, постійно відчують страх

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життєстійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життєстійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.